

Asia: VN/13936/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi passilain ja henkilökorttilain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

11.2.2026

Finnfoto r.y.

Suomen Fotokaupan Liitto ry

Suomen Ammattivalokuvaajat ry.

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi passilain ja henkilökorttilain muuttamisesta

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/13936/2025

Finnfoto ry on Suomen valokuvajärjestöjen kattojärjestö. Finnfoto ry edustaa kahdeksan jäsenjärjestönsä kautta noin 12000 ammatti- ja harrastajavalokuvaajaa sekä valokuva-alan kauppiasta.

Suomen Ammattivalokuvaajat ry on maamme suurin ja vanhin ammattivalokuvaajien edunvalvontajärjestö ja se on perustettu vuonna 1919.

Suomen Fotokaupan Liitto ry toimii valokuvaustarvikealan vähittäiskauppaa harjoittavien yhteisenä etujärjestönä. Liiton tarkoituksen on kehittää alan markkinoiden yleisiä edellytyksiä ja vahvistaa alan erikoiskaupan asemaa.

Finnfoto ry, Suomen Fotokaupan Liitto ry ja Suomen Ammattivalokuvaajat ry lausuvat lakiesityksestä seuraavaa

1. Passin voimassaoloaika säilytetään viidessä vuodessa

1.1 Ihmisen vanhenemisessa on todettu olevan kolme merkittävää vaihetta. Vaiheet alkavat tutkimustulosten mukaan 44 ja 60 vuoden kohdalla. (Shen et al, 2024, Clemmensen, 2024). Ihmisen kasvonpiirteet, hiusraja ja ihon kimmoisuus muuttuvat. Huolimatta biometrisen tunnistuksen nopeasta kehityksestä, ovat virheelliset tulkinnat mahdollisia erityisesti vanhojen vertailukuvien kohdalla.

Kolmas vaihe on murrosikä, jolloin nuorten ja nuorten aikuisten piirteet voivat muuttua. Murrosikä muuttaa kasvojen luurankoa. Murrosiän vaikutukset kasvojen piirteisiin ja ihmisen ulkonäköön vaihtelevat yksilöllisesti. (Farnell et al, 2021).

Ihmisen piirteiden muuttuminen tarjoaa mahdollisuuden sopivissa olosuhteissa käyttää toisen henkilön matkustusasiakirjoja erityisesti vanhojen vertailukuvien kohdalla. Biometrisen tunnistuksen kehittyminen parantaa tunnistuksen varmuutta. Tunnistuksen epävarmuus lisää rajaviranomaisten tekemiä tunnistuksia ja kasvattaa väärinkäytösten riskiä.

1.2 Passikuvaukset ovat merkittävä ammattivalokuvaajien liiketoiminnan osa. Passin voimassaoloajan pidentäminen pienentää merkittävästi alan toimintamahdollisuuksia. Passikuvaus säännöllisenä ja merkittävänä liiketoiminnan osana mahdollistaa yrityksissä kiinteiden kulujen, kuten vuokrien ja palkkojen maksun. Suomessa myönnetään vuosittain noin 820000 passia (VN/13936/2025). Passikuvaukseen liittyvä liikevaihto nykyisin noin 12-20M€ laskettuna keskimääräisellä 15-25 euron kuvaus- ja käsittelyhinnalla. Passin ja henkilökortin voimassaoloajan kaksinkertaistaminen puolittaa passikuvauksen määrän ja alan liikevaihdon. Uhkana on myös ammattimaisten passikuvauspalveluiden loppuminen varsinkin pienemmillä paikkakunnilla.

1.3 Passikuvauspalveluiden päättyminen ja palveluverkon harventuminen vaikuttaa palveluiden saatavuuden lisäksi passikuviin liittyvien asiointimatkojen pidentymiseen erityisesti harvaan asutulla seudulla.

2. Passikuvauksen keskittäminen ammattilaisille parantaa passikuvauksen laatua ja lisää vastuullisuutta.

2.1 Alan järjestöt ovat yhdessä poliisihallinnon kanssa kehittäneet passikuvausta ja passikuvaajien koulutusta pitkäaikaisesti. Vuoden 2025 aikana poliisihallinto valmisti tutkimusta passikuvien laadusta ja kuvausohjeen päivitystarpeesta. Tutkimus toteutettiin yhteistyössä Fotokaupan liiton ja Suomen Ammattivalokuvaajien jäsenkunnasta valittujen jäsenyritysten kanssa.

2.2. Passikuvaajan tulee suorittaa akkreditointi, jossa tarkistetaan kuvaajan toimintaedellytykset. Ammattikuvaaja varmistaa, että kuva täyttää Poliisihallituksen vaatimukset. Suomen Fotokaupan liiton ja Suomen Ammattivalokuvaajien julkaisema Passikuvan ammattilainen -laatustandardi edellyttää muun muassa vähintään 99 prosentin onnistumisprosenttia sähköisesti tuotetuissa passikuvissa. (Fotokaupan liitto, 2013). Laatustandardia voidaan käyttää passikuvaajien akkreditoinnin perustana.

2.3. Kuvaajan merkitseminen passirekisteriin parantaa passikuvaprosessin läpinäkyvyyttä sekä passikuvan ja kuvaajan jäljitettävyyttä.

2.4 Esityksen kannanotto viranomaisten mahdollisuudesta ottaa kuvat rajataan vain poikkeustilanteisiin. Näin kilpailuasetelma säilyy oikeudenmukaisena.

3. Huomioita henkilökortista ja kansalaisvarmenteesta

3.1 Henkilökorttilakia esitetään muutettavaksi siten, että henkilökortti on voimassa kymmenen vuotta ja kortin sisältämä kansalaisvarmenne vain viisi vuotta turvallisuus- ja ajantasaisuusseikkojen vuoksi. Sirullinen henkilökortti kelpaa matkustusasiakirjana nykyisin Schengen-alueelle matkustettaessa. Joissakin erityistilanteissa laiva- tai lentoyhtiö voi vaatia matkustajan tunnistamisessa passia henkilökortin sijaan myös Schengen-alueella matkustettaessa.

Suomalaisten matkoista suurin osa suuntautuu Schengen-alueelle (Tilastokeskus, 2026). Pääsääntöisesti henkilökortti riittää matkustusasiakirjana.

3.2 Asiakirjan pidemmällä voimassaololla teknisen voimassaolon päättyessä saavutettavat hyödyt ovat epäselvät. Henkilökortin sirun vanheneminen kortin vielä ollessa voimassa voi aiheuttaa sekaannusta.

Lähteet

Clemmenssen, S.: Vanhenemisesi kiihtyy rajusti kahdessa vaiheessa elämääsi, Tieteen Kuvalehti, (2024), referaatti saatavilla <https://tieku.fi/ihminen/uusi-havainto-nopean-vanhenemisen-vaiheita-onkin-kolmen-sijasta-kaksi>, viitattu 2.2.2026

Farnell DJJ, Richmond S, Galloway J, et al.: An exploration of adolescent facial shape changes with age via multilevel partial least squares regression. *Comput Methods Programs Biomed.* 2021 Mar;200:105935. doi: 10.1016/j.cmpb.2021.105935. Epub 2021 Jan 8. PMID: 33485077; PMCID: PMC7920996. Saatavilla <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC7920996/pdf/nihms-1661256.pdf>, viitattu 4.2.2025

Fotokaupan liitto, Tiedote: Passikuvan ammattilaiset yhden merkin takana, (2024),
<https://fotokaupanliitto.fi/press/ajankohtaista/tiedote-passikuvan-ammattilaiset-yhden-merkin-takana/>

Shen, X., Wang, C., Zhou, X. et al. Nonlinear dynamics of multi-omics profiles during human aging. Nat Aging 4, 1619–1634 (2024). <https://doi.org/10.1038/s43587-024-00692-2>, viitattu 2.2.2026

Tilastokeskus, Ulkomaanmatkat kohdealueittain 2021-2025, (2026),
https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__smat/statfin_smat_pxt_13gp.px/

Valtioneuvosto, VN/13936/2025, Luonnos hallituksen esitykseksi passilain ja henkilökorttilain muuttamisesta,
<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/DownloadProposalAttachment?proposalId=589d914f-17f1-4188-9d5f-a11fffe168b8&attachmentId=26578>

Kaleva-Tsagklas Anna
Suomen Ammattivalokuvaajat ry